

Sygn. akt IV U 381/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

17 sierpnia 2022 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 sierpnia 2022 roku w Sieradzu

odwołania W. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z 11 lipca 2022 r. Nr (...)

w sprawie W. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o podjęcie wypłaty emerytury

oddala odwołanie.

Sygn.akt IV U 381/22

UZASADNIENIE

Decyzją wydaną w dniu 11.07.2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. przyznał W. C. emeryturę od 01.07.2022 r. Podstawę obliczenia emerytury wnioskodawcy stanowiła kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 95.074,11 zł, średnie dalsze trwanie życia wynoszące 171,60 miesięcy. Wysokość emerytury obliczona zgodnie z zasadami art. 26 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS wyniosła 554,04 zł. Jednocześnie organ poinformował, że nie podejmuje wypłaty określonego decyzją świadczenia z uwagi na możliwość wyboru świadczenia korzystniejszego (tj. wypłacanego przez MSWiA bądź ustalonego niniejszą decyzją).

Odwołanie od decyzji organu rentowego złożył W. C., wnosząc o równoległe podjęcie wypłaty świadczenia z ZUS. Odwołujący wskazał, że stanowisko organu w sprawie wypłaty emerytury jest niesprawiedliwe, gdyż z uzyskiwanego przez niego wynagrodzenia przez kilkanaście lat były potrącane składki na ubezpieczenie społeczne, w tym składki emerytalne. Ubezpieczony powołał się przy tym na orzeczenia, jakie w analogicznych sprawach wydawały sądy powszechne oraz na stanowisko, wyrażone w wyroku SN z 24.01.2019 r. w sprawie I UK 426/17.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że zgodnie z regulacją, wyrażoną w art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń, a w myśl § 2 tego art. przepis ust. 1 stosuje się w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem

przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji (...). Organ wskazał przy tym, że wszelkie wątpliwości i rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych rozstrzyga uchwała Składu 7 Sędziów SN z 15.12.2021 r. III UZP 7/21.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 05.08.2002 r. Dyrektor Zakładu Emerytalnego MSWiA w W. przyznał W. C. policyjną emeryturę. Podstawę wymiaru emerytury stanowiła kwota 3.610,22 zł, zaś emerytura z tytułu wysługi lat wyniosła 75% podstawy wymiaru (nie więcej niż 75% tej podstawy), tj. kwotę 2.707,67 zł.

(decyzja o ustaleniu prawa do policyjnej emerytury k. 12-13)

W. C., ur. (...), w dniu 07.07.2022 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniosek o emeryturę. W informacji o okresach składkowych i nieskładkowych ubezpieczony wyszczególnił okresy podlegania ubezpieczeniom od 22.06.2004 r. do 28.02.2021. W. C. ma ustalone uprawnienie do emerytury na zasadach wynikających z ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS od 01.07.2022r.; wypłata określonego tą decyzją świadczenia nie została podjęta z uwagi na zbieg prawa do świadczeń.

(wniosek, informacja o okresach składkowych i nieskładkowych, decyzja w aktach ZUS)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia odwołania nie były sporne, z dokumentów, zawartych w aktach ZUS oraz decyzji Dyrektora ZE MSWiA wynika jednoznacznie, że wnioskodawca nabył prawo do emerytury wypłacanej mu przez MSWiA w oparciu o odrębne przepisy, jak również prawo do świadczenia emerytalnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2022.504 t.j.- dalej ustawa emerytalna). Zatem spór w sprawie sprowadzał się do interpretacji przepisów i ustalenia, czy wnioskodawca jest uprawniony do pobierania jednocześnie obu tych świadczeń. Zbieg prawa do świadczeń oznacza sytuację, w której jedna osoba spełnia warunki do otrzymania więcej niż jednego świadczenia. W myśl art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. (art.95 ust.2 ustawy). W myśl art. 2 ust. 2 ustawy emerytalnej, świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej, Skarbowej i Służby Więziennej, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, oraz członkom rodzin pozostałym po tych osobach. Z kolei w myśl przepisu art.7 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U.2022.1626 t.j.- dalej ust.em. funkcjonariuszy służb mundurowych), w razie zbiegu prawa do emerytury lub

renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Wybór świadczenia przewidzianego w odrębnych przepisach nie pozbawia osoby uprawnionej innych świadczeń i uprawnień przysługujących emerytom i rencistom policyjnym. Mając na względzie treść powołanych przepisów należy wskazać, że przy zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS z prawem do świadczeń emerytalno-rentowych przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, zastosowanie znajdzie reguła wyrażona w art. 95 ust. 1. W art. 95 ust. 2 wyróżniono przypadek wyjątkowy, zachodzący w sytuacji obliczenia emerytury wojskowej lub policyjnej na zasadach określonych w – odpowiednio art.15a albo 18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych lub w art.15a lub art.18e ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej. Nie budzi wątpliwości, iż w razie zbiegu świadczenia z FUS oraz emerytury obliczonej „według zasad” wskazanych w art. 95 ust. 2 (czyli w odniesieniu do emerytury funkcjonariusza z art. 15a, tj. przyjętego do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r.), przysługuje uprawnienie do łącznego przyznania świadczeń. Spór dotyczył możliwości przyznania świadczenia emerytalnego z systemu powszechnego emerytowi policyjnemu, który do służby wstąpił przed 01.01.1999 r. W tym miejscu powołać należy wymienioną w odpowiedzi na odwołanie uchwałę Składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2021 r. (sygn. akt III UZP 7/21, OSNP 2022/6/58S, która dotyczyła wprawdzie żołnierzy zawodowych, jednak analogiczne rozwiązania dotyczą zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji na podstawie ust.em. funkcjonariuszy służb mundurowych), w której Sąd Najwyższy stwierdził, iż ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75 % podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych z tytułu, których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 291 ze zm. w związku z art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 586 ze zm.). W uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy wyjaśnił, że art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej z całą pewnością nie odnosi się do żołnierzy, którzy pozostawali w służbie przed 2 stycznia 1999r., gdyż zasady obliczania im emerytury wojskowej określają art. 14 i 15 ustawy zaopatrzeniowej, przewidujące m.in. możliwość doliczenia do wysługi emerytalnej stażu cywilnego. Sąd Najwyższy podniósł również, że wskutek zmian dokonanych ustawą z dnia 23 lipca 2003r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych i innych ustaw wprowadzono nowy model obliczania emerytur wojskowych dla nowych żołnierzy zawodowych powołanych do służby po 1 stycznia 1999r., przy czym zmiany te miały obowiązywać na przyszłość i ziścić się w praktyce nie wcześniej niż po 31 grudnia 2013r., gdy pierwsi powołani do służby żołnierze zawodowi osiągną minimalny 15 letni okres tej służby. Sąd Najwyższy wyjaśnił też, że „systemowa wykładnia użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa(...) została obliczona według zasad określonych w art. 15 a lub 18e ustawy (zaopatrzeniowej)...” daje podstawę do przyjęcia, że wyjątek należy interpretować nie tylko przedmiotowo, to znaczy wyłącznie przez pryzmat zasad obliczania emerytury wojskowej wynikający z art. 15a albo 18e ustawy zaopatrzeniowej, ale także podmiotowo, co oznacza konieczność wzięcia pod uwagę adresatów tych przepisów. To dla nich ustawodawca wprowadził (na przyszłość) możliwość jednoczesnego pobierania emerytury wojskowej i emerytury powszechnej, odbierając im jednocześnie prawo do wzrostu emerytury wojskowej z tytułu doliczenia stażu cywilnego”. Sąd Najwyższy podkreślił również, że „trudne do pogodzenia z zasadami sprawiedliwości społecznej byłoby postawienie jednych żołnierzy powołanych do służby przed dniem 2 stycznia 1999r. w sytuacji lepszej (a przez to nierównej) od takich samych żołnierzy, których wzrost emerytury wojskowej z tytułu uwzględnienia samych okresów służby pozwalałby na uzyskanie tego świadczenia w wysokości tylko nieznacznie niższej niż 75% podstawy wymiaru”. Ostatecznie Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że „budzący wątpliwości interpretacyjne zwrot „z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo 18e ustawy zaopatrzeniowej...” użyty w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, wykładany z uwzględnieniem reguł gramatycznych, systemowych i funkcjonalnych powinien być rozumiany jako odnoszący się tylko do żołnierzy, których emerytury są obliczane na podstawie tych przepisów, a zatem żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej

odpowiednio po dniu 1 stycznia 1999r. oraz po dniu 31 grudnia 2012r.”. W odwołaniu ubezpieczony odniósł się do wykładni przepisu art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej przedstawionej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r. (I UK 426/17). Jednak w uchwale z dnia 15 grudnia 2021 r., która miała rozstrzygnąć wątpliwości związane z wykładnią art. 95 ustawy FUS i rozbieżności, które pojawiły się w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych w związku ze stosowaniem tego artykułu w odniesieniu do emerytów uprawnionych do emerytury mundurowej i z ZUS (por. uchwała z 17 lutego 2010r., II UZP 10/09; wyrok z 8 maja 2012r., II UK 327/11; wyrok z 4 grudnia 2013r., II UK 223/13; wyrok z 24 stycznia 2019r., I UK 426/17 opubl. LEX); wyrok SA w Katowicach z 26 lipca 2020r., III AUa 1045/18; wyroki SA w Białymstoku z 29 czerwca 2020r., III AUa 1019/19 i z 29 lipca 2020r., III AUa 365/20; wyroki SA w Szczecinie z 23 kwietnia 2020r., III AUa 629/19 i z 9 września 2020r., III AUa 330/19, opubl. LEX), Sąd Najwyższy nie podzielił poglądu wyrażonego w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r. (I UK 426/17) i zajął jednoznaczne stanowisko, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75 % podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego (art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 291 ze zm. w związku z art. 7 ust.em. funkcjonariuszy służb mundurowych).

Reasumując, powtórzyć należy za Sądem Najwyższym zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w uchwale III UZP 7/21, że prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów. Zarówno art. 95 ustawy emerytalnej, jak i analogiczny art. 7 ust.em. funkcjonariuszy służb mundurowych wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury policyjnej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia, i odwrotnie - tak jak to ma miejsce w niniejszej sprawie. Z tych też względów na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzeczono o oddaleniu odwołania.